

„The Doctor's Internet Handbook”

Robert Kiley

The Royal Society of Medicine Press Limited, stron 75, ISBN 1-85315-370-2

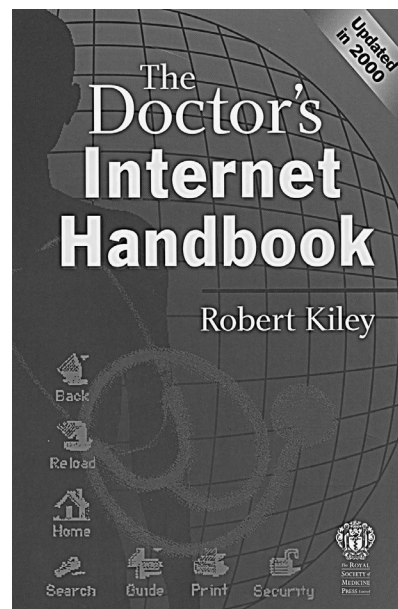
Jest to doskonały, przygotowany w bardzo przejrzysty sposób, przewodnik po Internecie, skierowany do lekarzy. Autor, Robert Kiley, zajmujący się na co dzień serwisami informatycznymi w Wielkiej Brytanii, opracował przewodnik z myślą głównie o lekarzach rodzinnych, ale książka zawiera krótkie informacje na temat stron internetowych prezentujących informacje z wielu różnych dziedzin medycyny, w tym wiele adresów serwisów onkologicznych.

Jak czytamy we wstępie, obecnie istnieje na świecie ponad 275 milionów stron internetowych i co miesiąc powstaje około 20 milionów nowych. Nic dziwnego więc, że przeciętnemu lekarzowi, który chciałby skorzystać z tej potężnej bazy danych, jaką w dniu dzisiejszym stanowi Internet, trudno jest dotrzeć do interesujących go informacji. Odnalezienie właściwych adresów stron internetowych i wybranie tych, które faktycznie stanowić mogą cenne i rzetelne źródło fachowej informacji, jest zwykle czasochłonne i, co tu dużo mówić, często przerasta możliwości początkującego użytkownika Internetu.

Opisywana przeze mnie książka może znacznie ułatwić to zadanie. Składa się ona z 13 rozdziałów pomagających nawet absolutnemu żółtodziobowi, bez większych problemów, rozpocząć „surfowanie” po medycznych stronach internetowych.

Pierwszy rozdział wprowadza nas w podstawy poszukiwań internetowych. Rekomendowane są programy Netscape Navigator lub Microsoft Internet Explorer. Z wyszukiwarek polecana jest Alta Vista. Przy pomocy tej wyszukiwarki możemy odnaleźć adresy stron zawierających informacje na temat wprowadzonych słów kluczowych. Jednak często wyszukiwarka może zarzucić nas mnóstwem adresów, z których część jest absolutnie nieprzydatna i niewiarygodna. Autor podaje kilka adresów wyszukiwarek-informatorów medycznych, które poleca, jako szczególnie wiarygodne i rzetelne. Są to między innymi Health on the Net (<http://www.hon.ch>), Medical Matrix (<http://www.medmatrix.org/index.asp>), OMNI – Organised Medical Networked Information (<http://www.omni.ac.uk>), CliniWeb (<http://www.ohsu.edu/clinweb>).

Drugi rozdział pomoże nam w odnalezieniu nowych informacji i artykułów, jakie pojawiają się w ważniejszych

agencjach informacyjnych, czasopismach i gazetach. Polecane są szczególnie adresy NewsTracker (<http://nt.excite.com/>) oraz NewsPage (<http://www.individual.com>). Autor poleca też bazę danych WebMedLit (<http://webmedlit.silverplatter.com/index.html>), gdzie za roczną opłatą \$25 można otrzymywać na bieżąco informacje o artykułach publikowanych w dowolnie wybranych przez siebie (maksymalnie 50) czasopismach medycznych, a następnie ewentualnie otrzymywać wybrane artykuły faxem za dodatkową opłatą.

Następne dwa rozdziały dotyczą korzystania z medycznych baz danych w Internecie. W jednym z nich mowa jest głównie o bazach ogólnomedycznych. Nie sposób nie wspomnieć tutaj o MEDLINE (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed>), chyba najbardziej znanym wśród lekarzy serwisie informacji medycznej. Baza ta jest tworzona przez National Library of Medicine. Jej początki sięgają 1966 roku. Obecnie baza zawiera ponad 10 milionów cytatów, pochodzących z przeszło 4000 czasopism medycznych. Pokrewną, chociaż w Polsce chyba zdecydowanie mniej znaną, jest baza EMBASE (<http://www.healthgate.com/help/price/embase.shtml>). Zawiera ona ponad 6,5 miliona pozycji, w większej części niż

w MEDLINE pochodzą one z czasopism europejskich i azjatyckich. Konieczna jest rejestracja online oraz opłata za dostęp do streszczenia i szczegółowych informacji na temat źródła publikacji. Należy wspomnieć także o bardziej wyspecjalizowanych serwisach, nastawionych na pozycje dotyczące wąskich dziedzin medycyny, np. psychiatrii, AIDS, farmakologii, bioetyki (BIOETHICSLINE – <http://igm.nlm.nih.gov>) lub też onkologii. Autor rekomenduje tutaj bazę CancerLit (<http://cancernet.nci.nih.gov/canit/cltopic.htm>), która jest częścią serwisu National Cancer Institute. Baza ta umożliwia wyszukiwanie żądanych informacji na wiele różnych sposobów i może służyć za pierwszorzędne źródło informacji naukowej dla onkologa.

W kolejnym, piątym już rozdziale autor wprowadza nas w zasady korzystania z list dyskusyjnych. Udział w dyskusjach w Sieci bywa dużą frajdą i może dostarczyć wielu praktycznych i często niedostępnych w inny sposób informacji oraz rozwiązań problemów klinicznych. Ułatwia porozumienie z lekarzami zajmującymi się podobnymi zagadnieniami na świecie. Pozwala także zaprezentować własne koncepcje i metody postępowania oraz przedyskutować je ze specjalistami z innych ośrodków. Niestety wadą korzystania z list jest zazwyczaj mała ilość dyskutantów oraz duża ilość czasu, jaką musimy dysponować. Jednak, jak się okazuje, największym problemem bywa dotarcie do list, które dotyczą konkretnego, interesującego nas właśnie problemu. Ułatwi nam to zadanie Directory of Mailing Lists Database (<http://www.topica.com>). Możemy też tam uzyskać informacje, czy określona lista jest aktualnie otwarta oraz ilu dyskutantów omawia dany problem.

Następny rozdział przybliży czytelnikowi niezwykle „modne” ostatnio zagadnienie, jakim jest tzw. medycyna oparta na faktach (EBM). Okazuje się, że istnieją specjalistyczne serwisy zajmujące się tym problemem. Można w nich znaleźć specjalne „interaktywne” przewodniki, pomagające we właściwym podejmowaniu decyzji klinicznych, a także zbiory opublikowanych w ostatnim czasie i obowiązujących aktualnie rekomendacji i zestawień, opartych na dużych randomizowanych badaniach klinicznych lub metaanalizach. Ciekawsze adresy tego rodzaju serwisów to np. Centre for Evidence-Based Medicine, Oxford (<http://cebim.jr2.ox.ac.uk/>) oraz Turning Research into Practice (TRIP) (<http://www.ceres.uwcm.ac.uk>).

Bardzo interesująca wydaje się także część dotycząca prasy medycznej w Internecie. Autor podaje tutaj kilka adresów stron najbardziej, jego zdaniem interesujących pozycji czasopism medycznych, dostępnych w wersji online. Są to na przykład *Annals of Internal Medicine*, *British Medical Journal*, *JAMA*, *The Lancet*.

Nie mniej ważna niż własne kształcenie bywa, dla lekarza praktyka, możliwość polecenia pacjentom sprawdzonych internetowych informatorów, skierowanych do pacjenta i dostosowanych do jego wiedzy. Wiadomości na ten temat możemy znaleźć w kolejnym rozdziale. Godny polecenia jest serwis healthfinder (<http://www.healthfinder.gov>). Wadą serwisu jest to, że jest dostępny tylko w języku angielskim i hiszpańskim.

Na stronach internetowych publikowane są także dane statystyczne, dotyczące zdrowia i medycyny. Najciekawsza z nich, polecana przez autora, to strona WHO Health Report 1999 (<http://www.who.int/whr>) oraz zawierająca dane dotyczące chorób nowotworowych International Agency for Research in Cancer (<http://www-dep.iacr.fr/dataava/daticon.htm>).

W Internecie istnieje także obecnie możliwość samokształcenia i weryfikacji nabytych wiadomości przy pomocy programów zawierających testy z określonych dziedzin wiedzy. Udział w tego typu programach (CME – continuing medical education) wymaga zazwyczaj wypełnienia specjalnej aplikacji, ale jest doskonałym sposobem porządkowania wiedzy i mobilizacji do samoszkolenia. Na stronie <http://www.medscape.com> dostępne są między innymi artykuły poglądowe i testy z onkologii klinicznej.

Pod koniec tej interesującej i przydatnej pozycji autor przypomina o potrzebie krytycznego spojrzenia na informacje pochodzące z Internetu i opierania się tylko na danych pochodzących z serwisów o uznanej jakości i rzetelności medycznej.

Przedostatni rozdział dotyczy nowych możliwości, jakie otwiera przed lekarzem szeroki dostęp do Internetu. A więc pojawia się możliwość korzystania z konsultacji specjalistycznych online, możliwość interpretacji wyników badań przez konsultantów, np. EKG lub też badania rentgenowskiego oraz uczestniczenia przy pomocy Internetu w skomplikowanych zabiegach chirurgicznych.

W ostatnim rozdziale znajdziemy jeszcze prezentację kilku praktycznych adresów internetowych, na przykład dostępu do medycznych Clip Artów (<http://geocities.com/HotSprings?2497/>), Web Translaton Service (<http://babelfish.altavista.digital.com/cgi-bin/translate?>), umożliwiającego tłumaczenia tekstów francuskich, niemieckich, włoskich, portugalskich i hiszpańskich na angielski i odwrotnie oraz adresy umożliwiające rezerwację biletów lotniczych, czy miejsc hotelowych.

Podsumowując, gorąco polecam „The Doctor's Internet Handbook” wszystkim lekarzom. Jest to pozycja, która w obecnych czasach, kiedy to posiadanie własnego konta e-mailowego staje się tak powszechne, może stać się wręcz niezbędnym przewodnikiem po medycznym Internecie.

Dr Agnieszka Jagiello-Gruszczyńska

Klinika Nowotworów Piersi i Chirurgii Rekonstrukcyjnej,
Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Warszawie